

ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ "ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।" 'ਪ੍ਰੀ ਸਕ੍ਰਾਈਡ' ਦਾ ਮਤਲਬ "ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 4 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕੇਲ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕੇਲ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 6 ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

(6) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤਰਜੀਹੀ ਇਲਾਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

(7) ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

(8) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਜੇ. ਐਸ. ਯੂ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐਸਐਸ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਏ. ਐਸ. ਨੇਹਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਹਰਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1984 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 311-ਡੀ.ਬੀ.ਏ

8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 1860—ਧਾਰਾ 494—ਬਿਗਾਮੀ—ਸਬੂਤ—ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਪੌਸ਼ਿਲਾ ਦੌਰਾਨ

Smt, Balbir Kaur v. Smt. Hardarshan Kaur and others 331
(A. S. Nehra, J.)

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ-ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੋਮਿਲਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਤੇ 12(1) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ - ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ, 1 ਮਾਰਚ, 1983 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PW-6/C ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੋਮਿਲਾ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਮੰਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
(ਪਰਾ 16)

ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ. ਗਰਗ, ਐਫ.ਸੀ.ਐਸ., ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਿਲੌਰ, ਮਿਤੀ 21 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਬਿੰਦਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਚ.ਐਸ.ਸੰਧੂ, ਵਕੀਲ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦਾਰ ਲਈ,

ਨਿਰਣਾ

ਏ.ਐਸ.ਨੇਹਰਾ/ ਜੇ.

(1) ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 21 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 494 ਅਤੇ 120-ਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਵੀਆਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 302, 1 ਆਫ 7 1987 ਜਾਜੀ (ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਈ. ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਐਂਡ ਇਕ ਹੋਰ) ਬੀ.ਵੀ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494/109 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2,000 ਹਰੇਕ।

(3) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ-ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(4) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

(5) **ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਰਸਮਾਂ** ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਹ ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਾਜ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੀ। ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ 1981 ਵਿੱਚ ਮਾਮੇ ਤੋਂ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਪੋਮਿਲਾ ਨੇ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ. ਪੋਮਿਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਗੁਰਬਚਾਹ ਦਾਸ PW-2, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (PW-3), ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ PW-4, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ PW-5 ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੋਮਿਲਾ PW-6, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ PW-7 ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ PW-8 ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ।

(7) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 313, ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਅਧੀਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਮੰਨ ਲਈ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਪੋਮਿਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾ, ਵਿਆਹ 'ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਮੋਹਨ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਦੀ ਮਾਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਸਟਮਏ ਲਾਅ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ। ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੋਮਿਲਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਚਰਨ ਦਾਸ ਡੀਡਬਲਯੂ-1, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੀਡਬਲਯੂ-2, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਡੀਡਬਲਯੂ-3, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਡੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਬਲਯੂ-5, ਫੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-7, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-8, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-9, ਐਨ.ਕੇ.ਚੋਪੜਾ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-10। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ DW-11, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ DW-12 ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ DW-13। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਟ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਬਾਰੇ। NK ਚੋਪੜਾ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (DW-10) ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨੇ ਤਲਾਕ-ਡੀਡ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ DW-10/A ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਮੋਹਨ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਈ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੀਡਬਲਯੂ.-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਟ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ, ਕੰਪ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (Sic) ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਆਹ ਦੇ ਜਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਵੀ ਦਿਖਾਈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ D-2 ਤੋਂ D-4 ਦੇ ਅੱਖਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਰਾ। ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੋਮਿਲਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ।

(9) ਹਰਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਰਫ਼ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪੇਟੀਐਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਸਨ। ਪੋਮਿਲਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪੋਮਿਲਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਆਏ ਸਨ। ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੋਮਿਲਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਭੈਣ ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮੌਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਕਿ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੌਰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਚਲੀ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਉਸ ਖਾਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Smt. Balbir Kaur v. Smt. Hardarshan Kaur and others 334
(A. S. Nehra, J.)

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ 1984 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 377-ਡੀ.ਬੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(11) **(ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ)** ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਵਿਆਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸਨੇ **ਭੌਰਾਓ ਸ਼ੰਕਰ ਲੋਖੰਡੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ** (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 494, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ 'ਸੰਸਕਾਰਿਤ ਵਿਆਹ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਕਿ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਉਣਾ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। **ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦੀ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (2)** ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ:-

ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂਲ ਪੰਮ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਬਾਣੀ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾੜੇ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਲਾੜੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚਾਰ **ਲਾਵਾਂ (ਪ੍ਰਕਰਮ-ਚੱਕਰ) ਹੀ ਹਨ। ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ** ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮਾਂ / ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ **ਸਪਤਨਾਦੀ** ਕੁਝ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੁੱਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਮੀ ਦੌਰ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 491 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ **ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੂਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ** (3), ਅਤੇ **ਕੰਵਲ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ** (4) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1564

(2) 1980 PLR 243.

(3) 1966 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲਜ਼ ਰਿਪੋਰਟਰ 299 (SC)।

(4) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 614,

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਆਹ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਵਿਭਚਾਰ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ. ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਿਆ ਬਾਲਾ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਘੋਸ਼** (5)।

(13) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ. ਪੋਮਿਲਾ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਭਰਾ ਸ. ਪੋਮਿਲਾ। ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਵਿਆਹ **ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ** ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪੋਮਿਲਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੋਮਿਲਾ ਪੀਡਬਲਯੂ.-6, ਕਿ **ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ** ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਵਿਆਹ **ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ**, ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮਾਂ ਸਨ। ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰ ਮਨਾਏ ਗਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ **ਲਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ "ਪਾਥ"** ਦੇ ਜਾਪ ਦੌਰਾਨ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਜਾ ਕੇ ਚਾਰ **ਲਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ** ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ, ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(14) ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ ਅਤੇ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸ, ਸੀ, 1153।

ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੋਮਿਲਾ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ

ਸੀ। ਪੇਮਿਲਾ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

(15) ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PW-6/C (1983 ਦੇ FAO ਨੰਬਰ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 1 ਮਾਰਚ, 1983 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 1983 ਦਾ FAO ਨੰਬਰ 14 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 27 ਨਵੰਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੇਮਿਲਾ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(1) ਅਤੇ 12(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਮਿਲਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। FAO ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 1 ਮਾਰਚ, 1983 ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵੀ 5 ਮਈ, 1987 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਬੇੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ, ਦਿਵਾਲੀਆ, ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿਨ੍ਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** (6) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਮੰਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ **ਰੈਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿੰਦੂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਾਜ** ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ **ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ** ਬਿੰਦੂ ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। **ਰੈਮ ਵਿੱਚ** ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ **ipso ਫੈਕਟੋ** ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ **ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।**

(16) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਰਾਇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PW-6/C ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 1st.

(6) AIR 1983 SC 684.

ਮਾਰਚ, 1983 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ। ਪੇਮਿਲਾ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 1907 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 30" ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸ਼ੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜੇਬਾ

ਮਾਨਯੋਗ ਐਮਆਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਮੌਗੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਪੀ ਐਨ ਸ਼ਰਮਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ
ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ, — ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1992 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 16589

ਅਕਤੂਬਰ 13, 1993

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਆਰਟਿਕਲ. 226 ਅਤੇ 227— ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ (ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਨਿਯਮ 1973— ਨਿਯਮ 8(ਐੱਚ) (ਬੀ)- ਤਰੱਕੀ— ਪਿਛਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ — ਕੇਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਲਈ "ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜੋ ਗੈਜ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ", ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਨਿਯਮਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀਵ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਤਕਾਲੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਡਿਪਟੀ

ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ "ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਗੈਜ਼ਟੇਟ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ", ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)